

Schrijven als verzet tegen armoede – Een verhaal uit Zwitserland

Nelly Schenker

„Es langs, langs Warteli
für es goldigs Nüteli“

Meine Erinnerungen

Iemand's levensverhaal vertellen is fascinerend maar ook delicaat want 'het leven is zo delicaat als kant!' Het idee mijn leven te vertellen, ontstond toen we met onze kinderen in een tent woonden.

Nelly Schecker, lid van ATD Vierde Wereld Zwitserland vertelt haar weg van analfabeet tot schrijfster.

Een vriendin zei me: 'Er zijn mensen van ATD Vierde Wereld die vinden dat je jouw verhaal moet optekenen...' Dat maakte iets los in mij. Maar het was vreemd. Je hebt hulp nodig en mensen spreken je aan over een boek? Je hebt geen melk voor je kinderen, je lijdt kou en je hebt geen dak boven je hoofd... Ik snapte het helemaal niet. Wat kon ik daarmee bereiken? Dus liet ik haar woorden maar bezinken. Tot ik veel later bij mezelf zei: *'Weet je, als ik het zou opschrijven, zouden de mensen misschien begrijpen hoezeer ik hulp nodig heb.'*

Als kind werd ik in een instelling geplaatst en de nonnen daar hadden niet het geduld mij iets te leren. Later, als volwassene, wilde ik niet dat iemand zou merken dat ik 'niets weet'. *Leven in armoede is ook leven in schaamte en om jezelf te beschermen moet je altijd doen alsof, moet je toneelspelen.* Het was maar jaren later, toen ik zelf kinderen had, dat ik 's avonds in hun schoolboeken leerde lezen.

Het boek *'Zwitsers zonder naam'* verscheen in de jaren '80 en was voor mij belangrijk: eindelijk een boek over armoede in ons land. Ik ging hard op zoek naar mezelf in dat boek maar tegelijkertijd vond ik dat het niet diep genoeg graafde. Ik was een beetje teleurgesteld, ik kon me er niet helemaal in vinden.

En zo begon ik, aangemoedigd door twee vrijwilligers van ATD Vierde Wereld, te schrijven over hoe ik met mijn moeder opgroeide in extreme armoede. Ik deed dat omwille van mijn eigen verhaal, maar ook omdat er toen geen boeken daarover bestonden in het Duits. *Als je kunt spreken en schrijven zonder verlegenheid, zonder terughoudendheid, zonder schaamte, krijg je meer zelfvertrouwen.* Het geeft je kracht als je kunt

tonen zoals je bent, zonder masker! Dat zijn waardevolle momenten. *Schrijven, mezelf uitdrukken, ..., het schudde me wakker en ik leefde bewuster.* Ervoor was het alsof ik altijd sliep, erger nog ik beleefde een nachtmerrie. Leven was synoniem met lijden.

Het boek over mijn leven is er nu. De titel is 'Het eindeloze wachten op het gouden niemendalletje'. *Samen met de vrienden die me hielpen bij het schrijven ga ik op tournee om het boek voor te stellen. Dat was mijn diepste wens.* Tijdens deze avonden ben ik soms zo gelukkig omdat er eenvoud en vrede voelbaar zijn in de zaal. Maar samen met de vreugde voelen we ook bitterheid, want we hebben zoveel onrecht meegemaakt en dat kunnen we niet vergeten. We verwachten ook veel, dat er eindelijk iets in beweging komt. Zoveel moet veranderen! Nooit willen we dit nog meemaken... Ik hoop dat deze avonden een gevolg krijgen, dat mensen actie ondernemen, de mouwen opstropen en aan het werk gaan.

De laatste keer was er een vrouw. De armoede stond op haar gezicht te lezen, ze was getekend door het harde leven. *Later op de avond kwam ze naar me toe en zei: 'In de grond is dat ook mijn verhaal'.* Dat geeft mij kracht, nu durven we hardop spreken! Met hoe meer we opstaan en spreken, hoe meer politici en andere mensen verplicht worden te handelen. Maar zoveel blijven nog in de stilte.

'We zien elkaar terug' zei ik tegen de vrouw. *'We mogen elkaar niet uit het oog verliezen.'*

